

UNIVERSITATEA TEHNICĂ "GHEORGHE ASACHI" DIN IAȘI

Prorectoratul Relații Internaționale

"Towards Enhanced Communication in International Environment"

Iasi, 8 iulie 2020



ELEMENTE DE COMUNICARE INTERCULTURALĂ

Dr. ec. Constanța Pravăț



CULTURA

- „o serie de caracteristici distincte ale unei societăți sau grupe socială în termeni spirituali, materiali, intelectuali sau emoționali” (UNESCO).

COMPETENȚE DE COMUNICARE INTERCULTURALĂ

- *abilitățile de a comunica eficient și adecvat cu persoane diferite din punct de vedere cultural și lingvistic.*

Ce sunt competențele de comunicare interculturală?

Caracteristici ale diferitelor tipuri de culturi.

CULTURI FEMININE ȘI CULTURI MASCULINE (Psiholog Geert Hofstede)

CULTURI „MASCULINE“

- Valorile dominante în societate: prosperitatea, succesul material, performanța vizibilă în exterior, realizarea de lucruri și fapte vizibile, câștigurile, recunoașterea, avansarea și provocarea la întrecere;
- Competiție, performanță;
- Rolurile sociale ale sexelor sunt bine definite: bărbații sunt preocupați de succesul material, femeile de îngrijire și treburi casnice;
- Rezolvarea conflictelor prin dispută;
- Vizibilitatea statutului social;

Japonia, Austria, Venezuela, Marea Britanie, Irlanda, Italia, Elveția, Mexic, India, SUA (masculină moderată), Grecia, țările germanofone, România (nivel mediu).



CULTURI „FEMININE“

- Valorile dominante în societate: relațiile între oameni, grija pentru aceștia, calitatea vieții, modestia, altruismul, preservarea mediului și grija pentru mediul înconjurător, lipsa obsesiei succesului individual;
- Egalitate, solidaritate, calitate;
- Societate îngăduitoare;
- Obținerea armoniei, împăcarea pe calea compromisului;
- Rezolvarea conflictelor prin compromis și negociere;
- Rolurile femeilor și bărbaților nu ar trebui să fie diferite

Olanda, Danemarca, Norvegia, Suedia, Costa Rica, Chile

CULTURI MONOCRONICE ȘI CULTURI POLICRONICE, Antropologul Eduard Hall

CULTURI MONOCRONICE

- ordine, planificare riguroasă a activităților, operativitate în realizarea sarcinilor, punctualitate și perseverență în atingerea scopurilor

Timpul este o marfă!
Timpul înseamnă bani!

Germania, Elveția, Japonia, America de Nord, Europa Occidentala/ Nord, Țările scandinave

Norme și așteptări privitoare la utilizarea timpului



CULTURI POLICRONICE

- flexibilitate, simultaneitatea activităților și importanța acordată relațiilor interpersonale; derularea în paralel a mai multor activități; inexistența planificării; abordarea flexibilă a termenelor și a angajamentelor cu caracter temporal
- Timpul este o resursă abundentă

America Latină, partea arabă a Orientului Mijlociu, Africa subsahariană, China, Țările mediteraneene

”LIMBAJUL” TIMPULUI

Japonia - chiar și un minut de întârziere reprezintă un „păcat” mare;

Germania - ești așteptat cu 10 minute înainte de ora stabilită;

Țările scandinave – punctualitatea este apreciată;

Țările arabe - sosirea cu întârziere la întâlniri nu este considerată o impolitețe în majoritatea țărilor, în special atunci când oaspetele este mai bogat sau o persoană mai importantă decât gazda. Este, în schimb, nepolitic să atragi atenția oaspetelui tău că a întârziat sau să arăți sub orice formă că ești presat de timp;

Brazilia – întârzierea este specifică omului de succes;

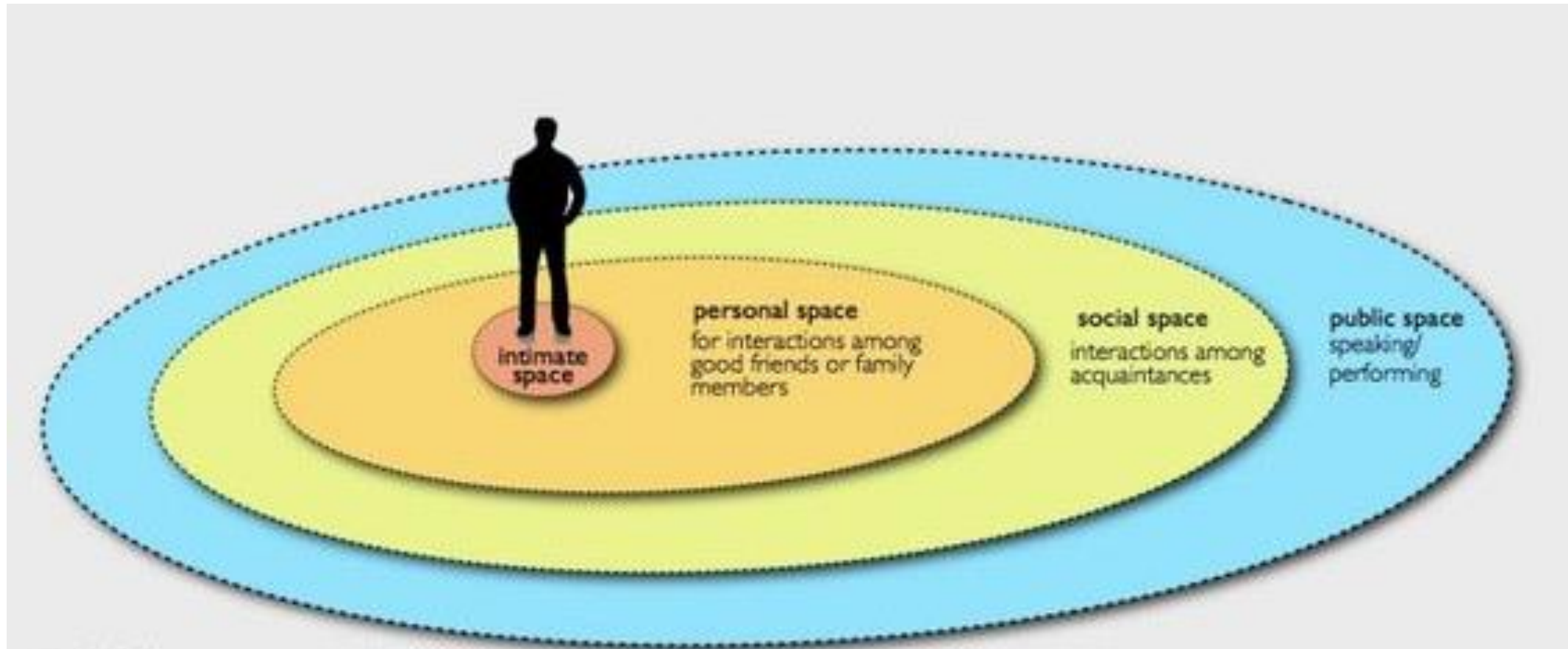
Pakistan – orarele sunt fluide și flexibile, nu se acordă prioritate eficienței și punctualității;

Maroc - o întârziere poate fi și de o oră, fiind considerat ceva „uzual”;

Latinii țin mai puțin la acest lucru.

DISTANȚA DINTRE PERSOANE (PROXEMICA) Edward T. Hall, 1966

Percepția persoanei cu privire la distanța adecvată față de ceilalți



Zona intimă – 0-45 cm

- zona cea mai importantă pentru om și cea mai protejată; rezervată doar celor apropiați emoțional; presupune contactul fizic.
- este, în unele culturi, de o jumătate din lungimea brațului, în timp ce la alte popoare este de o lungime întreaga a brațului (măsurata de la corp).

Zona personală – 45 -120 / 125 cm

- este distanța salutului, a strângerii de mână, a conversației amicale, distanța pe care o păstrăm față de ceilalți la întâlniri amicale. Acest spațiu este utilizat în conversațiile cu prietenii și în discuțiile de grup.
- Corespunde distanței la care doi oameni se pot atinge dacă întind brațele.

Zona socială – 1,25 – 3 / 3,6 m.

- relații oficiale, impersonale (relațiile de serviciu, relații cu necunoscuți, relații în care intervin separatori fizici – ghișeu, birou, masă, tejghea etc)

Zona publică – peste 3,6 -7,5 m. și peste

- comunicarea își pierde atât caracterul interpersonal; prezența colectivității
- Peste 7,5 m – discurs formalizat (politic, teatru etc), interlocutori pasivi

Culturi de contact: țări arabe, regiunea mediteraneană (Franța, Grecia, Italia, Portugalia, Spania), din Europa de est, Rusia, țări din America Latină

- Caracteristice țărilor cu climat cald;
- Oamenii din țările cu climat cald sunt mai expresivi din punct de vedere emoțional, își exprimă mai ușor sentimentele;
- Oamenii stau mai aproape unii de alții;
- Poate exista contact fizic în relațiile inter-personale

Culturi slab sau non-contact: țări din Europa de nord (regiunea scandinavă, Germania, Marea Britanie), țări din Asia

- localizate în țări cu climat mai rece, mai departe de Ecuator;
- Oamenii tind să stea separați, mențin distanțe relativ mari unii față de ceilalți;
- Nu se ating sau foarte puțin când comunică.

EXEMPLIFICĂRI PRIVIND DISTANȚA ÎN DIFERITE ȚĂRI

SUA, Canada, Marea Britanie, țările nordice - nu se simt confortabil dacă cineva stă mai aproape de un metru. Preferă distanța socială sau o distanță personală mai mare;

Britanicii - în timpul conversației, se apropie până cel mult acolo unde s-ar putea atinge cu vârful degetelor dacă ar întinde mâinile;

Europa Occidentală – distanța socială pentru relații inter-personale în general este de 0,5 -1,2 m;

Japonia – atitudinea poate fi contradictorie; în situații publice, distanța personală este mare, în schimb în mijloacele de transport în comun spațiul personal este mai restrâns fără a opune rezistență; suportă mai bine aglomerația;

Germania – o lungime de braț distanța potrivită, fără contact fizic.

EXEMPLIFICĂRI PRIVIND DISTANȚA ÎN DIFERITE ȚĂRI

Brazilia, America de Sud – atingerile sunt permise, nu contează distanța de interacțiune

America Latină, Europa, Asia – distanță personală mai scăzută; contact mai apropiat când interacționează cu ceilalți.

Filipine, Nigeria, Unele țări arabe - ținutul de mână între doi bărbați este văzut ca un semn de prietenie și respect, fără implicații de altă natură;

India – femeile nu pot strânge mâna unui bărbat în locuri publice, fără consecințe

Popoarele latine și cele din Orientul Mijlociu micșorează distanțele în interacțiunile umane, comparativ cu cele nordice.

Arabii se apropie mult, până la distanța cotului (granița zonei intime în alte culturi).

Femeile arabe, în special cele de religie musulmană, nu vor strânge mâna unui bărbat nici chiar dacă e vorba de o întâlnire de afaceri.

Îmbrățișările și sărutările, folosite în Europa ca o formă de a felicita pe cineva pentru o anumită reușită, sunt gesturi evitate în *China*.

CONTACTUL VIZUAL

SUA, Canada – este foarte important, arată interesul și atenția pentru interlocutor;

Australia – înseamnă încredere și respect reciproc;

Germania – necesar pentru câștigarea încrederii;

Italia – contact vizual direct intens, mutarea privirii este interpretată cu a ascunde ceva;

Europa – semn de onestitate și deschidere;

Filipine – important dacă dorești să te arăți sincer și implicat;

India – contactul vizual empatic stabilește încrederea;

Emiratele Arabe Unite – necesar pentru ca vorbele să capete greutate;

Țările arabe - utilizează numeroase contacte la nivelul ochilor în relațiile interpersonale, cu o durată care ar putea fi stânjenitoare pentru indivizii din alte culturi;

Țările arabe - contactul vizual este permis doar în cazul în care este vorba de persoane de același sex, dar este inadmisibil femeile nu au voie să privească bărbații în ochi.

CONTACTUL VIZUAL

Britanicii – se privesc în ochi cu moderație și rotesc privirea prin sală când se discută probleme spinoase;

Japonia – în general contactul vizual este evitat; doar vorbitorul sau cel care prezidează o întâlnire va stabili mai mult contact vizual;

China – denotă lipsă de respect, chinezii se simt stânjeniți și evită contactul vizual;

Nigeria, Puerto Rico, Thailanda - nu se recomandă ca elevii să privească în ochii profesorilor

Indiile de Vest, Puerto Rico - a privi direct în ochii altor persoane este nepolitic, o încercare de intimidare sau un semnal având conotație sexuală;

America Latină sau în Africa - reprezintă lipsă de respect dacă cei doi interlocutori nu fac parte din aceeași categorie socială.

GESTICULAREA

Mișcarea orizontală a capului de la stânga la dreapta și invers:

- Pentru români, semnifică negația
- Pentru bulgari, albanezi, indieni, turci europeni, grecii macedoneni semnifică aprobarea, confirmarea

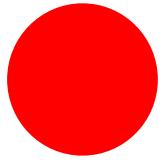
Gesticularea excesivă

- Populară în Italia; Printre cele mai bogate culturi în limbaj gestual cu mâinile
- Considerată nepoliticoasă în multe alte țări

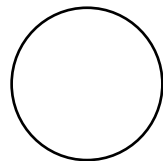
- *Irlanda, Italia, Spania, Suedia, Marea Britanie, SUA, Japonia (tineri), Canada* – OK, simbol al acordului
- *Japonia* – bani
- *Franța, Australia* - zero
- *Turcia, Tunisia, regiuni din Germania, din America Latină, Brazilia, Venezuela* – este interpretat ca expresie vulgară, homosexualitate
- *Rusia* – este înțeleasă semnificația, dar nu este utilizat.



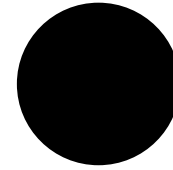
CULORI ȘI NON-CULORI



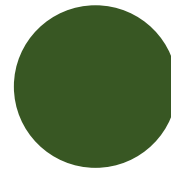
Europa - simbolul dragostei;
Afganistan - culoarea diavolului;
China - culoarea bucuriei și a
festivităților;
Japonia – culoarea luptei și a
mâniei;
India – culoarea rochiei miresei .



Europa - simbolul purității, al
adevărului;
China, Japonia – doliu.



Europa - simbolul tristeții;
China – tinerețe.



SUA – Crăciun, Ziua Sf. Patrick
China – adulter
Japonia – viața eternă, tinerețe
Indonezia – culoarea interzisă
Irlanda – culoare simbol

TABU-URI

China - nu se dăruiesc flori de culoare albă (simbolul doliului) și nici ceasuri (simbolul morții);

Europa occidentală - numărul treisprezece este aducător de ghinion;

Asia (China, Hong-Kong, Japonia) – 4 este aducător de ghinion (darurile să nu fie formate niciodată din patru piese sau multiplu de patru, cifra 4 lipsește de pe tastatura liftului, numărul este blocat pentru utilizatori);

Italia – numărul 17 este aducător de ghinion;

India – numărul 26 este aducător de ghinion; vaca – animal sacru

Țările islamice - carnea de porc, alcoolul chiar dacă islamiștii consumă alcool;

Emiratele Arabe Unite - dăruirea unui ghiveci de flori are semnificația morții;

Norvegia - în mod obișnuit se oferă flori în număr par, cu excepția înmormântărilor, când florile se dau în număr impar.

Repere bibliografice:

DeVito, Joseph A., (2015), The Human Communication, Pearson

Floyd, Kory, (2013), Comunicarea interpersonală, Polirom

Goman, Carol Kinsey, (2017), Limbajul secret al succesului, Editura: LITERA

Stănică, Alin, Curs de comunicare interculturală
(https://www.academia.edu/4941757/Comunicare_Interculturala)

Chițan Andrei (manager proiect), (2010), Manual de comunicare interculturală, Tipografia Celestin
(<https://ec.europa.eu/migrant-integration/?action=media.download&uuid=2A320AED-04AA-0D9F-6F5497829647384A>)

<http://geert-hofstede.com/>

VĂ MULȚUMESC!

Constanța Pravăț
Biroul Relații Internaționale – Erasmus +

constanta.pravat@tuiasi.ro

<https://www.facebook.com/International-Relations-Erasmus-Gheorghe-Asachi-Technical-University>

www.international.tuiasi.ro